

Észak-Írország mellrákszűrés Segítünk a döntésben

Breast Screening

Mi a mellrák?	4
Mi a mellrákszűrés?	5
Mellrákszűrés eredménye	8
Választás – a mellrákszűrés előnyei és kockázatai	11
Mik a mellrák tünetei?	14
Kit kereshetek meg, ha kérdéseim vannak?	15

Az ön döntése, hogy részt vesz-e a mellrákszűrésen. A füzet célja, hogy segítsen a döntésben.

Miért kínálja fel a Health and Social Care (Egészségügyi és Szociális Ellátó, HSC) a mellrákszűrést?

A HSC azért kínálja fel a szűrést, hogy életeket mentsen meg a mellráktól. A szűrés már a korai stádiumban megtalálja a rákot, amikor a daganat még olyan kicsi, hogy nem látszik és nem tapintható. A szűrés nem előzi meg a mellrákot.

A mellrákszűrés némi kockázattal jár. Néhány nőnél, aki részt vesz a szűrésen, mellrákot állapítanak meg. Ezek a nők kezelést kapnak a mellrákra, amelyet egyébként egyáltalán nem észleltek volna, vagy károsodást okozott volna.

Miért hívtak mellrákszűrésre?

Minden 50 és 70 év közötti nőt 3 évente mellrákszűrésre hívnak. Ha elmúlt 70 éves, továbbra is ki van téve a mellrák kockázatának. Bár nem fogják automatikusan mellrákszűrésre hívni 70. életévét követően, három évente továbbra is részt vehet ingyenes szűrővizsgálaton. Ilyenkor a helyi mellrákszűrő állomástól kérjen időpontot.

Mi a mellrák?

Olyankor alakul ki mellrák, amikor a mellben található sejtek szokatlan növekedésnek indulnak és daganatot (tumor) képeznek. A rák növekedésével a sejtek más testrészekre is áttérhetnek, ami életveszélyes is lehet.

Az Egyesült Királyságban a rák leggyakrabban előforduló típusa a mellrák. Az Egyesült Királyságban évente kb. 12 000 nő halálát okozza mellrák. A betegség túlélési aránya egyre javul, manapság 4 mellrákkal diagnosztizált nőből nagyjából 3 nő 10 évvel a diagnózist követően is életben van.

A mellrák kockázata a korral együtt növekszik. 5 mellrákos esetből 4-et 50 éven felüli nőnél állapítanak meg. A legtöbb mellrákban szenvedő nő családjában korábban **nem fordult elő** a betegség.

Mi a mellrákszűrés?

A mellrákszűrés mammogramnak nevezett röntgenvizsgálattal keresi a rák nyomait a mellben. Azokat a daganatokat is felismeri, amelyek olyan kicsik, hogy nem láthatók és tapinthatók.

Mi történik, ha a mellrákszűrés mellett döntök?

A mellrákszűrési egységben a személyzet ellenőrzi az adatait és kérdéseket tesz fel esetleges mellpanaszait illetően. Ha kérdései lennének, kérjük tegye fel.

A mammogram vizsgálatot mammográfus nők végzik. A vizsgálathoz derékig le kell vetkőznie. Egyszerűbb, ha szoknyát vagy nadrágot visel, nem ruhát.

A mammográfus először elmagyarázza, hogy mi fog történni. Ezután a mellét a mammogram készülékbe helyezi, majd műanyag lapot nyom rá, hogy ellapítsa. Ez segít mozdulatlanul tartani a mellét, hogy éles röntgenfelvétel készülhessen.

A mammográfus általában mellenként két röntgenfelvételt készít - egyet felülről, egyet oldalról. A röntgenfelvétel készítésekor a mammográfus védőfal mögé áll. Önnek minden alkalommal több másodpercig mozdulatlanul kell maradnia.

A vizsgálat ideje kevesebb, mint fél óra, a mammogram mindössze néhány percet vesz igénybe.

Digitális mammogram készülék

Mit érzek a mammogram alatt?

A mammogram kényelmetlen lehet, egyesek fájdalmasnak találják. A fájdalom általában hamar elmúlik.

A következő esetekben a vizsgálatot megelőzően telefonáljon a szűrési egységnek:

- **ha testi fogyatékosága van, vagy nehezen tud lépcsőn felmenni,** hogy a szűrési egység megtehesse a szükséges intézkedéseket az Ön számára;
- **ha mell implantátuma van,** általában részt vehet a mammogramon, de kérjük, ezt előre jelezze a személyzetnek;
- **ha a közelmúltban mammogram vizsgálata volt, terhes vagy szoptat,** mivel ilyenkor a vizsgálat elhalasztását javasolhatják; vagy
- **ha tolmácsra van szüksége.**

A mellrákszűrés eredménye

Az időpontot követő 2 héten belül levelet kap a mellrákszűrés eredményéről. Az eredményt a háziorvosának is elküldik.

A legtöbb nőnél a vizsgálat normális eredményt mutat

A mammogram szűrés során 100 vizsgált nőből kb. 96 nem mutat rákos elváltozást, ami normális eredménynek számít.

Ne feledje, hogy a rák a mammogram vizsgálatok között is kialakulhat, ezért azonnal jelezze háziorvosának, ha bármilyen változást észlel a mellében.

Néhány nőnél további vizsgálatok szükségesek, mivel az eredmény rendellenességet mutat.

A vizsgálat eredményét közlő levélben az állhat, hogy további vizsgálatok szükségesek, mert a mammogram rendellenességet mutatott ki. 100 nőből kb. 4-et hívnak vissza további vizsgálatra a szűrést követően.

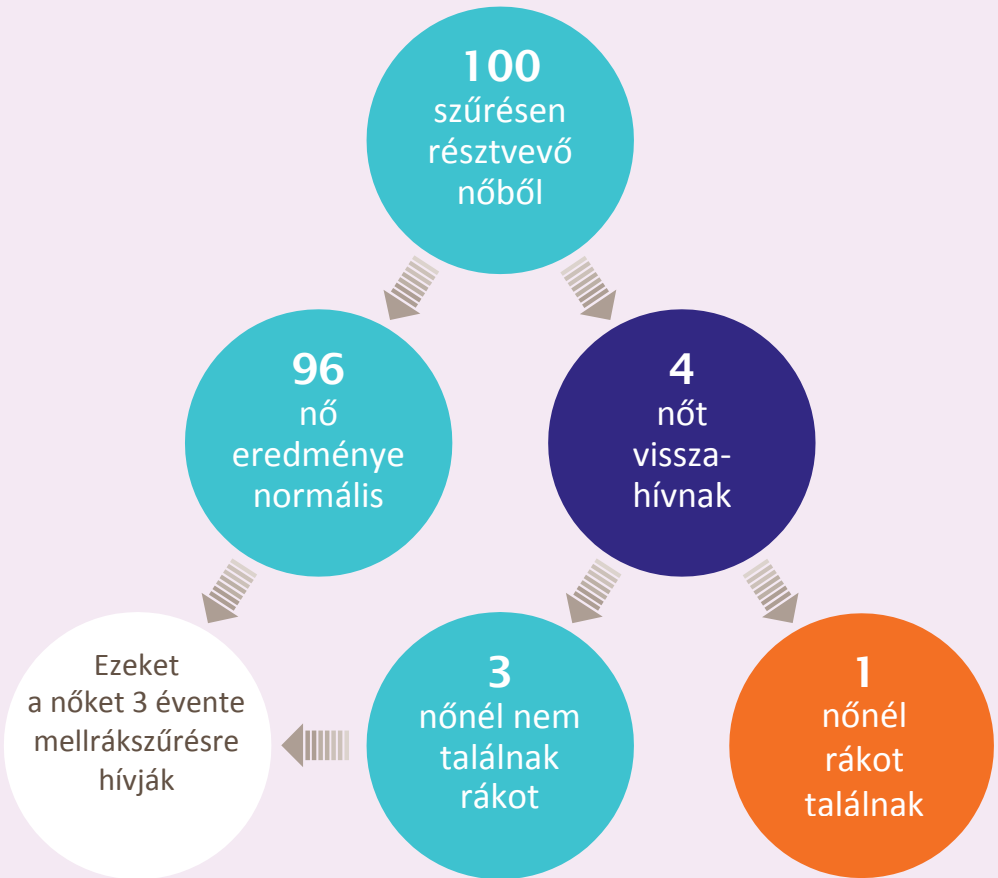
Ebből a 4 nőből 1-nél találnak rákos daganatot. A többi nőnél nem találnak rákot, őket továbbra is 3 évente hívják rákszűrésre.

Ha Önt további vizsgálatokra hívják, valószínűleg mellvizsgálatra, további mammogramra és ultrahang vizsgálatra fogják küldeni. Biopsziát is végezhetnek Önön, ami azt jelenti, hogy túvel egy kis mintát vesznek a melléből, amelyet mikroszkóppal megvizsgálhatnak. Általában egy héten belül megkapja a vizsgálatok eredményét.

Előfordul, hogy még egy mammogram szükséges az eredmény kiadását megelőzően

Előfordul, hogy technikai problémák miatt nem látszik egyértelműen az eredmény a mammogram felvételen. Ebben az esetben megkérlik, hogy ismétlje meg a mammogram vizsgálatot, hogy jól látszó felvételt készíthessenek a melléről.

Mi történik 100 nővel minden rákszűrés során?

Ha Önénél mellrákot találnak, az nem invazív vagy invazív típusú lehet

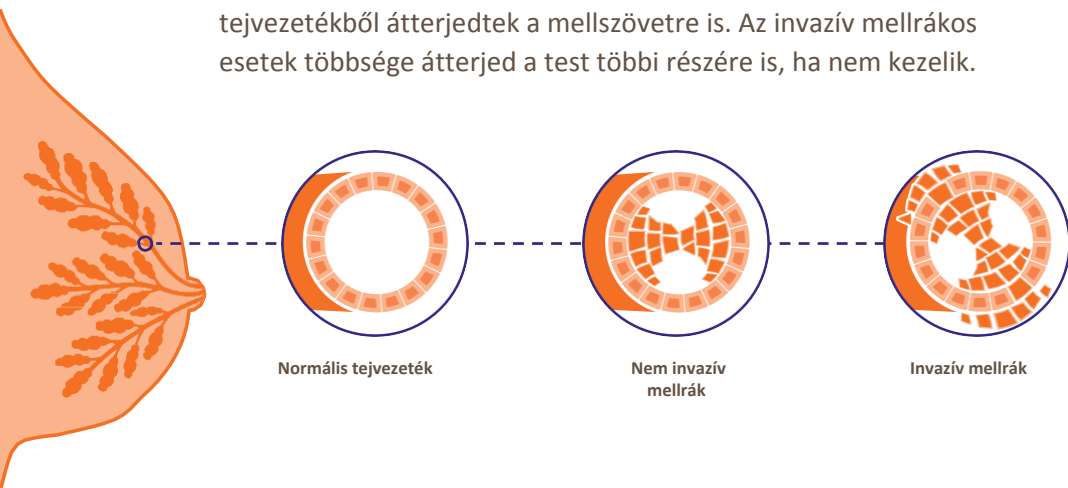
Nem invazív mellrák

5 nőből, akiknél mellrákot állapítanak meg, 1-nek nem invazív mellrákja van. Ez azt jelenti, hogy rákos sejtek vannak a mellben, de ezek csak a tejvezetékben (duktusz) találhatóak és nem terjednek tovább. Ennek az orvosi elnevezése ductal carcinoma in situ (DCIS). Néhány nőnél a sejtek a tejvezetékben maradnak. Másoknál ezek a sejtek később átterjednek a mellszövetbe is.

Az orvosok nem tudják megállapítani, hogy a nem invazív mellrák át fog terjedni a mellszövetbe vagy sem.

Invazív mellrák

5 nőből, akiknél mellrákot állapítanak meg a szűrésen, 4-nek invazív mellrákja van. A ráknak ennél a típusánál a rákos sejtek a tejvezetékéből átterjedtek a mellszövetre is. Az invazív mellrákos esetek többsége átterjed a test többi részére is, ha nem kezelik.

A mellrák kezelése

Akár invazív, akár nem invazív mellrákot állapítanak meg, kezelést és gondozást kínálnak fel, amelyet a mellrák-specialistákból álló csapat végez. A kezelés része lehet a műtéti megoldás (ami emlőeltávolítást is jelenthet), a hormonkezelés, a sugárterápia és a kemoterápia is. Ezek a kezelések súlyos, hosszú távú mellékhatásokkal járhatnak.

Választás – a mellrákszűrés előnyei és kockázatai

Az ön döntése, hogy részt vesz-e a mellrákszűrésen. A nők sok különböző okból dönthetnek a mellrákszűrés mellett vagy ellen. Hogy segítsünk Önnek a döntésben, tájékoztatást nyújtunk a szűrés előnyeiről és kockázatairól.

A rákszűrés életet ment meg a mellráktól

Életeket ment, mert a rákot korábban diagnosztizálják és kezelik, mintha nem került volna sor szűrésre.

A vizsgálat olyan rákfajtákat is kiszűr, amelyek nem tettek volna kárt a páciensben

Néhány nőnél olyan mellrákot diagnosztizálnak és kezelnek, amelyet különben nem észleltek volna, és amely nem vált volna életveszélyessé. Ez a szűrés legnagyobb kockázata.

Az orvosok nem tudják minden esetben megállapítani, hogy a diagnosztizált rák életveszélyes állapothoz vezet-e, ezért minden mellrákos nőnek felajánlják a kezelést. Ez azt jelenti, hogy néhány esetben olyan nőknek is felajánlják a kezelést, akiknek nincs szüksége rá.

A mellrákszűrés előnyeinek és kockázatainak a mérlegelése

**A
mellrákszűrés
megmentheti
az életemet a
mellráktól**

**A mellrákszűrés
olyan mellrák
diagnózisával és
kezelésével járhat,
amely nem vezet
életveszélyes
állapothoz**

Vitatott, hogy a rákszűrés hány életet ment meg, és hány nőnél diagnosztizálnak olyan rákot, amely nem vezetett volna életveszélyes állapothoz. A következő oldalon olvasható számok a bizonyítékokat felülvizsgáló szakértők csoportjának a legmegbízhatóbb becslései.

Életeket ment meg a mellráktól

A szűrővizsgálat a rákszűrésen részvevő minden 200 nőből 1-nek az életét menti meg. Ez azt jelenti, hogy az Egyesült Királyságban évente kb. 1300 életet mentenek meg a mellráktól.

Olyan rákfajták kiszűrése, amelyek nem tettek volna kárt a páciensben

Az 50 és 70 év közötti nők közül, akiket 3 évente hívnak mellrákszűrésre, 200-ból 3-nál diagnosztizálnak olyan mellrákot, amelyet szűrés nélkül nem észleltek volna, és amely nem vezetett volna életveszélyes állapothoz. Ez azt jelenti, hogy az Egyesült Királyságban évente kb. 4000 nőnek ajánlanak fel olyan kezelést, amelyre nincs szükségük.

Összességében ez azt jelenti, hogy minden nőre, akinek megmentik az életét a mellráktól, 3 olyan nő jut, akit olyan mellrákkal diagnosztizálnak, amely nem vezetett volna életveszélyes állapothoz.

A kutatók olyan módszereket keresnek, amelyekkel megállapíthatóvá válik, hogy kinek a mellrákja vezethet életveszélyes állapothoz a jövőben és kié nem.

A mellrákszűrésnek lehetnek egyéb kockázatai is?

- A legtöbb nőnél, akinél rendellenességet mutat a szűrés, nem találnak mellrákot. Ezek a nők felesleges aggodalmat tapasztalnak, egyesek szorongást érzhetnek, ami kihat a mindennapi tevékenységeik elvégzésére is.
- A röntgen nagyon ritka esetben rákot okozhat. A 20 éven keresztül 3 évente elvégzett mammogram nagyon kis mértékben növeli a rákos megbetegedés esélyét a nő élete során.
- Ritka esetben a rákszűrés nem találja meg a rákot. A legtöbb rákos megbetegedést kiszűri, azonban 2500 vizsgált nőből 1-nél nem találja meg a daganatot.

Mik a mellrák tünetei?

Ha megismeri mellei normális megjelenését és tapintását, nagyobb eséllyel veheti észre azokat a változásokat, amelyek a mellrák jelei lehetnek. Ez akkor is fontos, ha elment a rákszűrésre. A következő tünetekre figyeljen oda:

- Csomó vagy sűrűsödés a mellben.
- Mellbimbó változásai. A mellbimbó behúzódhat a mellbe vagy megváltozhat az alakja. Vörös, pikkelyes bőrkütiés jelentkezhet a mellbimbón, véres vagy egyéb váladék távozhat belőle.
- Változás a mell megjelenésében és tapintásában. A mellet nehéznek, melegnek vagy egyenetlennek érezheti, bőre gödröcskessé válhat. A mell mérete és alakja megváltozhat.
- Mellben vagy hónaljban érzékelt fájdalom.
- Duzzanat vagy csomó a hónaljban.

Ha bármilyen változást a mellében, kérjen sürgős időpontot a házi orvosánál. Nem biztos, hogy rákja van. Azonban ha mégis mellrákja lenne, a korai stádiumban történő diagnosztizálás és kezelés növelheti a túlélés esélyét.

Mi történik a mammogram felvételeimmel a szűrést követően?

Észak-Írországban a Mellrákszűrés Program minimum 8 évig tárolja a mammogram felvételeket. Tárolásuk biztonságos. A szűrőprogram rendszeresen felülvizsgálja a nyilvántartást, hogy a lehető legjobb szolgáltatást biztosíthassa. Ezért más egészségügyi szakemberek számára is szükséges lehet az Ön dokumentációjához való hozzáférés, azonban kizárólag olyan esetben, amikor szükséges a betekintés. Amennyiben meg szeretné tekinteni a rendszeres felülvizsgálatok eredményét, forduljon helyi szűrőállomásához.

Kit kereshetek meg, ha kérdéseim lennének?

Ha kérdései vannak a szűréssel kapcsolatban kérjük, forduljon helyi szűrőállomásához. Ha valakivel meg szeretné beszélni, hogy elmenjen-e a szűrésre, háziorvosa segíthet.

Közösen mérlegelhetik a szűrés előnyeit és kockázatát, ami segíthet a döntésében.

A mellrákszűrésről részletesebb tájékoztatást talál az alábbi oldalakon, amelyek tartalmazzák a füzetben felhasznált bizonyítékok forrásait is:

Az Észak-Írország Mellrákszűrés Program

www.cancerscreening.hscni.net

Az NHS Mellrákszűrés

Program www.cancerscreening.nhs.uk/breastscreen **Tájékozott döntés a rákszűrésről** www.informedchoiceaboutcancerscreening.org

Az alábbi jótékony szervezetek weboldala is hasznos tájékoztatást nyújt a mellrákszűrésről.

Cancer Research UK -- cruk.org

Healthtalkonline -- healthtalkonline.org

Breakthrough Breast Cancer -- breakthrough.org.uk **Breast Cancer**

Campaign -- breastcancercampaign.org **Breast Cancer Care** -- breastcancercare.org.uk

Ha más nyelven vagy más formátumban szeretné megkapni tájékoztató füzetünket, tekintse meg a www.cancerscreening.hscni.net weboldalt vagy forduljon helyi szűrőállomásához.

Tájékoztató füzetünket a Tájékozott Választás a Rákszűrésről csoport készítette, amely a King's Health Partners tájékoztatási szakértőiből áll, a Cancer Research UK szakvéleményének és írásainak felhasználásával. Észak-Írországból történő használatra a Közegészségügyi Hivatal dolgozta át.

Nyilvános konzultáción keresztül a közösség 1000 tagja járult hozzá az NHS Rákszűrés Programjáról való tájékoztatás szemléletének a kidolgozásához.

A következő szervezetek támogatták a konzultációt. Beating Bowel Cancer, BME Cancer Communities, Bowel Cancer UK, Breakthrough Breast Cancer, Breast Cancer Campaign, Breast Cancer Care, Cancer Research UK, Independent Cancer Patients' Voice, Jo's Cervical Cancer Trust és a Patient Information Forum.

A füzetben olvasható információ egy 25 nőből álló testület javaslatának a felhasználásával készült a mellrákszűrés előnyeinek és kockázatainak a prezentációjáról.

www.informedchoiceaboutcancerscreening.org

Az NHS rákszűrés programjai finanszírozásával.

Public Health Agency 12–22
Linenhall Street Belfast
BT2 8BS

Tel: 028 9032 1313

www.publichealth.hscni.net www.cancerscreening.hscni.net

 KING'S HEALTH PARTNERS